

Kommentert mønsterbesvarelse

Fag: BRV310 Kontraktsrett II
Eksamensdato: 16.03.2022
Kandidat: Aurora Thunes Truyen

Besvarelse kommentert av: Advokatfullmektig Christine Amalie Olsen, Haver Advokatfirma

I samarbeid med

J U F O
Juristforeningen i Stavanger

Overført fra originaldokument av Idun Øye, fagansvarlig JUFO 2023. Oppgaven inneholder både kandidatens besvarelse og oppgaveteksten. Da oppgaveteksten vises løpende i oppgaven er denne farget lysegrå slik at det skal være lettere å skille fra kandidatens besvarelse.

Oppgavetekst:

Marte Kirkerud inngår avtale med firmaet Lillevik Motor AS om kjøp av ny varebil sin metallbearbeidende bedrift og av en ny båt til privat bruk. Varebilen skulle leveres 1. juni. Båten var typen "Snekke", men fordi Marte i feriene skal bruke båten på langturer over åpne og varierende strekninger ble det avtalt at den skulle leveres med en betydelig sterkere motor enn vanlig. Båten skulle leveres 23. juni, og Marte fortalte at hun umiddelbart skulle dra på langtur i sin sommerferie.

Varebilen ble levert 1. juni og ble tatt i bruk samme dag. Men etter et par kilometers kjøring brøt motoren sammen. Lillevik Motor AS kunne konstatere at det var en uforklarlig svikt i en aksel, og at dette hadde medført andre skader på bilen. Lillevik Motor AS måtte skaffe helt ny motor, og sette den inn. Bilen kunne hentes 10. juni. Marte Kirkerud spurte om firmaet kunne låne henne en varebil fram til den tid, men firmaet hadde ingen varebil til disposisjon.

Marte Kirkerud hadde ansatt sjåfør fra 1. juni, og måtte leie varebil i tiden 1-9. juni for at sjåføren skulle kunne settes i arbeid. Leieutgiften var kr. 14.500. Marte krevde straks erstatning for leieutgiften, men Lillevik Motor AS bestred kravet. Båten ble levert og betalt til avtalt tid. Da Marte Kirkerud la ut fra kai, oppdaget hun at båten var levert med standard motor. Årsaken til dette var at den ansvarlige hos Lillevik Motor AS hadde rotet, slik at beskjeden om motoren aldri nådde fram til den som klagjorde båten for levering. Hvis det skulle skaffes og innmonteres motor som avtalt, ville båten ikke kunne bli leveringsklar før fredag 30. juni. Marte Kirkerud hadde 3 uker sommerferie fra mandag 26.juni, og det var ikke mulig å forskyve ferien. Hun hadde planlagt langtur i hele ferien og med start lørdag 24. juni, noe som hun hadde sagt helt tydelig fra om til selger da båten ble bestilt. Hun skulle ha med sin mor som nylig var blitt enke, og turen skulle gå fra Lillevik helt nord i Vestland fylke til morens barndomshjem ved Oslofjorden i nærheten av Sandefjord og retur. Når båten ville bli levert en uke for sent, var det ikke mulig å rekke denne turen. Å bruke båten med den svakere motoren var helt uaktuelt for Marte, hun visste av erfaring hvor viktig det var med motorstyrke på den værharde kyststrekningen. Marte framsatte straks krav om heving av båtkjøpet. Lillevik Motor AS mente vilkårene for heving ikke var til stede.

Marte Kirkeruds bedrift fikk bestilling på tre større tromler fra firmaet Lilleviksgartnerne AS. Tromlene skulle firmaet bruke i forbindelse med anlegg av større gressflater i parker og

idrettsanlegg. Tromlene kostet samlet kr. 100.000. Det ble avtalt at tromlene skulle leveres 15. august og betaling skulle skje senest 5. september. Tromlene ble levert til avtalt tid. Styret i Lilleviksgartnerne AS innrømte at de ikke var i stand til å betale og begjærte oppbud (konkurs) den 5. september uten at betaling hadde skjedd. Oppbudsbegjæringen ble tatt til følge og konkurs ble åpnet 10. september. Marte Kirkerud hevet kjøpet på grunn av uteblitt betaling og krevde straks at konkursboet enten måtte betale for tromlene eller levere dem tilbake til Marte. Konkursboet på sin side mente at Marte Kirkerud ikke hadde rett til å heve kjøpet og kreve tilbakelevering.

Om dette skal det skrives en utredning hvor alle rettsspørsmål, både prinsipale og subsidiære, skal drøftes og løses.

Partene i saken er Marte Kirkerud og Lillevik Motor AS.

Spørsmål 1: Det overordnede spørsmålet er om Marte Kirkerud kan kreve erstatning for leieutgiften fra Lillevik Motor AS.

Kjøpsloven av 1988 (kjl.) gjelder for «kjøp», jf. § 1 (1). Foreliggende sak omhandler kjøp av en ny varebil til Martes metallbearbeidende bedrift. Det fremgår av kjøpsloven § 1 (1) annet punktum at forbrukerkjøp gjelder forbrukerkjøpsloven. En forbruker etter forbrukerkjøpsloven av 2002 (forbrkjl.), er en «fysisk person» som «ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet», jf. forbrkjl. § 1 (3). Marte Kirkerud kjøpte varebilen «som ledd i næringsvirksomhet» da hun skulle ha den til sin metallbearbeidende bedrift.

Kjøpsloven kommer til anvendelse, jf. kjl. § 1.

Kommentert [HA1]: Ryddig innledning. Fint.

Det følger imidlertid av kjl. § 3 at bestemmelsene i loven ikke gjelder «for så vidt annet følger av avtalen».

Spørsmålet er om avtalen regulerer partenes adgang til erstatning.

Kommentert [HA2]: I stedet for å stille dette opp som et spørsmål, kunne kandidaten kort konstatert at avtalen ikke regulerte erstatningsadgangen og gått direkte over på bakgrunnsretten.

Faktum opplyser ingenting om avtalen regulerer erstatningsadgangen til partene. Det følger av HR-2016-1447-A (Forus Brann) at dersom avtalen er uklar, er det hensiktsmessig å se til bakgrunnsretten (avsnitt 46).

Har tingen en «mangel» og den «ikke skyldes kjøperen eller forhold på hans side», kan kjøper kreve erstatning etter kjl. § 40, jf. kjl. § 30 (1) første punktum. Spørsmålet er om varebilen har en «mangel», jf. kjl. § 30 (1).

Kommentert [HA3]: Kandidaten finner relativt raskt frem til oppgavens sentrale spørsmål. Fint.

Det foreligger en «mangel» i kjøpsrettslig forstand dersom tingen ikke er «i samsvar» med det «som følger av avtalen», jf. kjl. § 17 (1) jf § 17 (3). En alminnelig ordlydsforståelse tilsier at bestemmelsen gir uttrykk for at alle avvik mellom avtalt og levert vare utgjør en kjøpsrettslig mangel.

Kommentert [HA4]: Litt upresis angivelse av ordlyden. Ifølge kjøpsloven § 17 første ledd skal tingen "være i samsvar med de krav til art, mengde, kvalitet, andre egenskaper og innpakning som følger av avtalen".

Videre er det i forarbeidende uttalt at «... det grunnleggende hovedprinsipp [er] at tingen skal være i samsvar med det som er avtalt», jf. Ot.prp.nr.80 (1986-87) s. 59).

Faktum opplyser lite om avtalen mellom Marte og Lillevik Motor AS. Kjøpsloven § 17 (2) presiserer imidlertid nærmere betingelser som stiller krav til tingen.

Spørsmålet er om tingen passer til de «formål som tilsvarende ting vanligvis brukes til», jf. kjl. § 17 (2) bokstav a). En naturlig språklig forståelse tilsier at tingen må kunne benyttes på en normal måte.

I Ot.prp.nr.80 (1986-1987) uttrykkes det at "tingen skal altså oppfylle en viss generell standard når det gjelder egenskaper". Videre fremgår det at bestemmelsen «innebærer for øvrig at dersom tingen sakner egenskaper som tilsvarende ting vanligvis har, kan det bli ansett mangelfull selv om den i og for seg kan brukes til det formål kjøperen har kjøpt den til."

Kommentert [HA5]: Kandidaten underbygger sin ordlydstolkning ved å se hen til relevante uttalelser i forarbeidene. Fint.

En varebil benyttes normalt sett til å kjøre og frakte ulike varer. Det at Martes varebil bryter sammen etter «et par kilometers kjøring», kan ikke oppfylle kravene til det formål tilsvarende biler vanligvis har.

Kommentert [HA6]: Enig.

Delkonklusjon: Varebilen har en «mangel», jf. kjl. § 17 (2) bokstav a).

Kommentert [HA7]: Kandidaten kunne også vist til kjøpsloven § 21 første ledd, og nevnt at mangelen forelå ved risikoens overgang

Mangelen på varebilen skyldes ikke Marte eller forhold på Martes side, jf. kjl. § 30 (1).

Spørsmålet er om vilkårene for erstatning er oppfylt etter kjl. § 40.

Det følger av kjl. § 40 (1) at kjøper kan kreve erstatning for det «tap han lider som følge av mangel ved tingen». Ordlyden gir uttrykk for et objektivt ansvar.

I norsk rett må tre kumulative vilkår være oppfylt for at en skal kunne kreve erstatning. Det må foreligge et økonomisk tap, et ansvarsgrunnlag og en adekvat årsakssammenheng. For erstatning i kontrakt, er det også et vilkår om at det foreligger et kontraktsbrudd.

Marte har lidt et økonomisk tap for leieutgifter på kr 14.500 som følge av mangelen på varebilen. Det foreligger følgelig et kontraktsbrudd ettersom varebilen lider av en mangel. Tenkes mangelen borte, hadde Marte trolig ikke lidt noe økonomisk tap for leieutgiftene. Det er ikke utenkelig at tap oppstår ved at varebilen ikke kunne benyttes, jf. kjl. § 67 (1) annet punktum formuleringen «med rimelighet kunne ha forutsett». Det foreligger adekvat årsakssammenheng.

Vilkårene for erstatning er i utgangspunktet oppfylt.

Det følger imidlertid av kjl. § 40 (1) første punktum at selger kan fritas for ansvar dersom selger «godtgjør» at det forhold at leveringen er mangelfull, skyldes hindring som nevnt i § 27». Etter kjl. § 27 (1) annet punktum må fire kumulative vilkår være oppfylt at det skal foreligge ansvarsfrihet. Misligholdet må «skyldes en hindring» som er «utenfor hans kontroll» og som selger «ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden», samt ikke kunne «unngå eller overvinne følgene av », jf. kjø. § 27 (1) annet punktum jf. § 40 (1).

Kommentert [HA8]: Ryddig oppstilling av vilkårene. Fint.

Ordlyden tilsier at det er selger som har bevisbyrden for om vilkårene for ansvarsfrihet er oppfylt. Tolkningen støttes av HR-2022-192-A (Trefall) der det fremgår at «selgeren har bevisføringsplikten og bevisbyrden for at fritaksvilkårene er oppfylt, jf. Ot.prp.nr.80 (1986-1987) side 74» (avsnitt 50). Dommen gjaldt spørsmål om regresskrav, og er relevant i foreliggende sak ettersom kontrollansvaret ble drøftet.

Kontrollansvaret er i utgangspunktet utviklet for mangler som følge av forsinkelse. Høyesterett uttalte imidlertid i Trefall-dommen at «Ved kontraktsbrudd i form av mangel er det derfor presisert i forarbeidene til kjøpsloven at det avgjørende ved vurderingen av ansvarsfritak, er om årsaken til mangelen ligger utenfor selgerens kontroll. Årsaken må dessuten utgjøre en hindring for mangelfri levering, jf. Ot.prp.nr.80 (1986–1987) side 91. I tillegg må de øvrige vilkårene for ansvarsfritak foreligge.» (avsnitt 49).

Spørsmålet er om det foreligger en hindring som er «utenfor [selgers] kontroll», jf. § 27 (1) annet punktum. En naturlig språklig forståelse tilsier at mangelen må være innenfor selgers

kontrollsfære. Mangelen må ligge innenfor kontrollerbare forhold som selgeren har kunnet påvirke.

Det følger av Trefall-dommen avsnitt 72 at det «avgjørende er om årsaken ligger innenfor det selgeren – etter en objektiv vurdering – kunne kontrollere eller påvirke gjennom planlegging, styring og kontroll med virksomheten. Foreligger det handlingsalternativer for selger som ville ha forhindret årsaken til mangelen, ligger årsaken normalt innenfor selgers kontroll, med mindre årsaken skyldes ekstraordinære forhold. Det er ikke avgjørende om selgeren har opptrådt aktsomt.»

I Rt-2004-675 (Agurkpinne) presiserte Høyesterett at «Det er ikke noe vilkår for kontrollansvar at selgeren kunne og burde ha oppdaget mangelen. I forhold til kontrollansvaret er det avgjørende om mangelen ligger innenfor det selger objektivt sett har kontroll over» (avsnitt 53). Dommen gjaldt erstatningsansvar i forbindelse med salg av mangelfulle agurkpinner.

«At mangelen er skjult for selger, utgjør med andre ord ikke i seg selv en ansvarsfrie hindring.» (avsnitt 49).

Faktum opplyser om at mangelen skyldes en «uforklarlig svikt i en aksel» som igjen hadde medført ytterligere skader på bilen. Mangelen var med andre ord skjult for selger. Marte rakk imidlertid kun å kjøre et par kilometer før bilen brøt sammen. Det tilsier at mangelen ikke burde være vanskelig for selger å oppdage, og at det var et forhold Lillevik Motor kunne påvirke. Objektivt sett må motorsvikten anses å ligge innenfor selgers «kontroll», jf. § 27 (1) jf. § 40 (1). Vilkåret er ikke oppfylt.

Mangelen lå innenfor selgers kontroll. Ettersom vilkårene for ansvarsfrihet er kumulative, må alle være oppfylt for at ansvarsfrihet skal kunne materialisere seg. Vilkaene for ansvarsfrihet er ikke oppfylt.

Det følger av § 40 (2) at selger bare er erstatningsansvarlig for direkte tap. Spørsmålet er om leieutgiftene anses som «indirekte tap» etter § 67 (2), jf. § 40 (2). Ordlyden tilsier at tap som ikke direkte er knyttet til produksjon eller omsetning ikke erstattes. Tolkningen støttes av Ot.prp. nr. 80 (1986–87) s. 124. I foreliggende sak gjør ikke Marte gjeldende produksjonstap eller annet indirekte tap, men et direkte tap som følge av leieutgifter. Leieutgiftene utgjør et direkte tap som kan erstattes.

Kommentert [HA9]: Nok en gang foretar kandidaten en fin ordlydstolkning, for deretter å vise hen til annen relevant rettskilde. Veldig bra.

Kommentert [HA10]: Enig.

Kommentert [HA11]: Kandidaten kunne vist til definisjonen av hva som er direkte tap i kjøpsloven § 67 annet ledd, og knyttet argumentasjonen til dette.

Kommentert [HA12]: Dette er ikke helt riktig. Leieutgiftene er "tap som følge av at tingen ikke kan nyttiggjøres som forutsatt (avsavn)", jf. kjøpsloven § 67 annet ledd bokstav b), og er i utgangspunktet å anse som et indirekte tap. Det fremgår imidlertid av tredje ledd at "Reglene i annet ledd gjelder ikke" for "kostnader ved vanlige tiltak som kompenseres at salgstingen er forsinket eller har mangler", jf. bokstav a).

Det blir derfor et spørsmål om leieutgiftene kan sies å være kostnader pådratt "ved vanlige tiltak". Det å leie bil er et vanlig og relevant tiltak for å avbøte at den kjøpte varebilen har en mangel. Saken her omhandler omsetning av varebil til bruk i næring, og det er også av betydning at det var nødvendig med varebil for å sette sjåføren i arbeid. I et slikt tilfelle er leie til vanlig pris av tilsvarende bil i ni dager en rimelig og forutsigbar følge av kontraktsbruddet.

Konklusjonen er at Marte Kirkerud kan kreve erstatning for leieutgiftene på kr 14.500 fra Lillevik Motor AS.

Subsidiært kan det drøftes dersom mangelen var utenfor selgers kontroll. Spørsmålet er da videre om Lillevik Motor «med rimelighet kunne ventes å ha tatt [mangelen] i betraktning på avtaletiden», jf. kjl. § 27 (1) jf. § 40 (1). En alminnelig ordlydsforståelse tilsier at hindringen må ha vært forutsigbar da kjøpet ble inngått, selv om den lå utenfor selgers kontrollsfære.

Det er ingenting i faktum som tilsier at Lillevik Motor AS med rimelighet kunne forutsett mangelen. Tvert imot virker mangelen overraskende for motorfabrikken. Vilkåret er oppfylt.

Videre må selger godtgjøre at han ikke med rimelighet kunne «unngå eller overvinne følgene» av mangelen, jf. § 27 (1) jf. § 40 (1). Ordlyden tilsier at det foreligger en aktivitetsplikt for selger for å unngå at risikoen materialiserer seg.

Lillevik Motor tilbyr seg å rette mangelen ved å sette inn en ny motor. Det medførte imidlertid til at leveringen ble 10 dager forsinket. Marte hadde allerede ansatt en sjåfør fra dagen bilen i utgangspunktet skulle være ferdig – 1. juni. Selger hadde ikke varebil til disposisjon. Det burde imidlertid ikke være vanskelig for selgeren å kontakte andre verksted, og høre om de har en varebil til låns. På den måten hadde Marte fått levert varene hun ansatte sjåføren til å levere. Lillevik motor kunne unngått følgene av mangelen, ved å stille en varebil til disposisjon til Marte.

Konklusjon subsidiær drøftelse er at vilkåret om å unngå eller overvinne følgene av mangelen er ikke oppfylt. Lillevik Motor kan ikke gå ansvarsfri.

Det er følgelig ikke relevant å drøfte om det foreligger culpaansvar, ettersom Lillevik Motor uansett er erstatningsansvarlige, jf. kjl. § 40 (1) jf. (3).

Spørsmål 2: Den overordnede problemstillingen er om Marte kan heve båtkjøpet som følge av at den ble levert med vanlig motor.

Det fremgår ingenting i faktum om at partene har regulert hevingsadgangen i kjøpsavtalen. Bakgrunnsretten blir derfor relevant i foreliggende tilfelle, se blant annet Forus Branndommen.

Kommentert [HA13]: Unødvendig subsidiær drøftelse i dette tilfellet.

Kjøpsloven gjelder for «kjøp», jf. § 1 (1) første punktum. For forbrukerkjøp gjelder imidlertid forbrukerkjøpsloven, jf. kjl. § 1 (1) annet punktum. Med forbrukerkjøp menes «salg av ting til en forbruker når selgeren eller selgerens representant opptrer i næringsvirksomhet», jf. forbrkjl. § 1 (2). Lillevik Motor AS opptrer i foreliggende sak «i næringsvirksomhet», jf. § 1 (2).

For at Marte skal kunne anses som en «forbruker» må hun «ikke hovedsakelig» handle «som ledd i næringsvirksomhet», jf. forbrkjl. § 1 (3). En naturlig språklig forståelse tilsier at det må foreligge sannsynlighetsovervekt at tingen benyttes til privat bruk. Ordlydsforståelsen støttes av forarbeidende der det fremgår av NOU 1993:27 s. 111 at «Skjematisk kan man se det slik at på en skala fra 0 til 100 prosent, må bruken som er knyttet til næringsvirksomhet, ikke utgjøre mer enn 50 prosent.»

Marte er en «fysisk person», jf. forbrkjl. § 1 (3). Faktum opplyser at hun har tenkt til å bruke snekken utelukkende privat.

Kommentert [HA14]: Ettersom faktum her er klar på at båten er til privat bruk bruker kandidaten unødvendig mye tid på spørsmålet om forbrukerkjøpslovens anvendelse.

Marte er en «forbruker», jf. forbrkjl. § 1 (3). Forbrukerkjøpsloven kommer til anvendelse.

Primært rettsgrunnlag er forbrukerkjøpsloven § 32 jf. forbrkjl. § 26 (1) bokstav d. Her fremgår det at forbrukeren kan «i stedet for prisavslag etter § 31 kan ... heve avtalen» dersom «mangelen er uvesentlig», jf. forbrkjl. § 32. Forutsetningen er at det foreligger en «mangel» som «ikke skyldes forbrukeren eller forhold på forbrukerens side», jf. forbrkjl. § 26 (1).

Spørsmålet er om det foreligger en «mangel» ved at snekken ble levert med vanlig motor.

Etter forbrukerkjøpsloven § 15 (1) skal tingen være «i samsvar» med de krav som «følger av avtalen». Ordlyden tilsier at ethvert avvik mellom det som er bestilt og det som er levert utgjør en mangel. Spørsmålet er om det foreligger en mangel etter avtalen.

Kommentert [HA15]: Igjen blir gjengivelsen av ordlyden litt upresis.

Det følger av Forus Brann-dommen at dersom det ikke er noen felles forståelse av bestemmelsen, skal spørsmålet «avgjøres ut fra en objektiv tolkning av bestemmelsene» (avsnitt 38). Faktum opplyser at Marte uttalte seg klart og tydelig om at hun ønsket en sterkere motor. Den ansvarlige hos Lillevik Motor AS hadde rotet, slik at beskjeden aldri nådde frem til de som klagjorde båten hos Marte. Dette er en risiko Lillevik Motor må bære, da feilen ble forårsaket grunnet forhold på deres side. Innflytelseshensynet – hensynet til vern

av den svakere part – trekker i samme retning, ettersom Lillevik Motor er den profesjonelle part i denne sammenhengen.

Delkonklusjon: Det er et avvik mellom det som var avtalt – en sterkere motor, og det som ble levert – en vanlig motor – etter dette foreligger det en «mangel», jf. forbrklj. § 15 (1).

Subsidiært kan det drøftes, dersom forbrklj. § 15 (1) ikke tilsa en mangel, om båten er mangelfull etter forbrklj. § 15 (2) bokstav c. Her fremgår det at tingen har en «mangel» dersom den ikke passer til et «bestemt formål som selgeren var eller måtte være kjent med da kjøpet ble inngått», jf. forbrklj., § § 15 (2) c. Marte uttrykte seg klart om at hun ønsket en at snekken skulle «leveres med en betydelig sterkere motor enn vanlig». Videre var Lillevik motor «kjent med» formålet på kjøpstiden. Grunnen til at båten ble levert med vanlig motor skyldes den at ansvarlige hos Lillevik Motor rotet vekk beskjeden.

Videre er det et krav etter forbrklj. § 15 (2) c) at selger må ha «akseptert formålet». Det ble avtalt mellom partene at båten skulle leveres med en sterkere motor, selger aksepterte på den måte Martes bestemte formål med snekken. Det foreligger også en mangel etter forbrklj. § 15 (2) c).

Det at snekken ble levert med vanlig motor skyldes ikke Marte eller forhold på Martes side, jf. forbrklj. § 26 (1).

Kjøperen kan «i stedet for prisavslag etter § 31» kreve heving etter forbrklj. § 32. Ordlyden «i stedet for» tilsier at vilkårene i § 31 første ledd må være oppfylt. Mangelen må med andre ord ikke være rettet eller omlevert i samsvar med §§ 29 og 30, se Ot.prp.nr.44 (2001-2002) side 189. Faktum opplyser at Lillevik Motor tilbyr seg å rette mangelen. Retting eller omlevering er imidlertid ikke gjennomført, og vilkårene i § 31 første ledd er oppfylt.

Spørsmålet er om mangelen er «uvesentlig», jf. forbrklj. § 32.

En naturlig språklig forståelse av «uvesentlig» tilsier at ikke et hvert avvik fra avtalen kan gi grunnlag for heving. Det må noe mer til.

Hvilke terskler som ligger i «uvesentlig» ble drøftet i Rt-2015-321 (Sandvika Bil). Bilen var i kontrakten oppført som «ny» med en kilometeravstand på 160. Etter bilen var levert viste det seg imidlertid at bilen hadde kjørt 897 kilometer, og hadde vært registrert i Tyskland i omtrent

Kommentert [HA16]: Enig.

Kommentert [HA17]: Unødvendig subsidiær drøftelse - derfor fint at dette gjøres kort.

Kommentert [HA18]: Her overser kandidaten den sentrale problemstilling i oppgave 2, nemlig om Lillevik Motor kan kreve å rette mangelen.

Etter forbrukerkjøpsloven § 30 første ledd er vilkårene for krav om retting at dette må skje "uten kostnad og uten vesentlig ulempe for forbrukeren innen rimelig tid og uten risiko for at forbrukeren ikke får dekket sine utlegg av selgeren".

Oppgaven legger i dette tilfellet opp til en drøftelse av særlig vilkåret "vesentlig ulempe for forbrukeren".

Kommentert [HA19]: Den helhetsvurdering som skulle vært gjort etter § 30 første ledd, har store likhetstrekk med den argumentasjonen som kandidaten nå går over til. Det resulterer sannsynligvis i at kandidaten ikke blir trukket særlig for å ikke se § 30 første ledd og knytte argumentasjonen til denne.

Det er også naturlig å se spørsmålet om retting og spørsmålet om heving i sammenheng; Hvis konklusjonen på første spørsmål er at Lillevik Motor ikke har rett til å kreve retting, blir neste spørsmål om vilkårene for heving er oppfylt. På den annen side - hvis konklusjonen blir at Lillevik Motor har rett til å kreve retting - kommer hevingsspørsmålet ikke på spissen.

Kommentert [HA20]: Kandidaten kunne i sin ordlydstolkning sagt noe om terskelen opp mot ordlyden i kjøpsloven.

fem måneder før kjøpet. Høyesterett la vekt på at annonsen på finn.no viste til at bilen var «helt ny ... fra ... forhandler i Tyskland», i tillegg til at kjøper hadde før kjøpet presisert at «han ønsket en ny bil, noe [selgeren] bekreftet han ville få» (avsnitt 37). Bilen var trolig blitt benyttet som demonstrasjonsbil (avsnitt 41). Forholdene representerte avvik fra kjøpsavtalen, som samlet sett tilsa heving.

I dommens avsnitt 53 uttaler Høyesterett at terskelen for heving i forbrukerkjøp er «senket i forhold til hevingsbestemmelsen i kjøpsloven § 39». Ved uvesentlighetsvurderingen ble de samme momentene som er relevant ved vesentlighetsvurderingen etter kjl. § 39 benyttet. Relevante momenter vil her være avtaleforholdet, tingens art, forholdene rundt kjøpet, avhjelp av andre beføyelser, se avsnitt 54. Det skal følgelig foretas en helhetsvurdering av momentene.

Kommentert [HA21]: Fint at terskelen omtales.

Kommentert [HA22]: Fint.

Det første momentet er avtaleforholdet. Avtalen var en simpel kjøpsavtale. Ut fra faktum kan det virke som kjøpet ble gjort på selgers sted. Faktum opplyser ikke hva prisen var. Momentet gir ikke særlig veiledning i foreliggende sak.

Videre vil tingens art være relevant. I foreliggende sak ble båten levert med vanlig motor i stedet for en sterkere motor. Det var godt opplyst fra Marte sin side om at hun ønsket en snekke med sterkere motor, da hun skulle på langtur i sommerferien. Det var forhold på kjøpers side som medførte at båten ble levert med vanlig motor.

Det tredje momentet er forhold rundt kjøpet. Herunder r konsekvensene for partene relevant, samt reklamasjonstiden brukt på heving. I foreliggende sak vil konsekvensene for partene være relativt liten. Etter faktum kan det virke som at Lillevik Motor er en ganske stor bedrift. Heving av snekken, vil medføre at de ikke får betalt for båten. De kan imidlertid selge båten til andre kunder som ønsker seg en snekke med vanlig motor. Konsekvensene av heving vil ikke gå sterkt utover verken produksjon eller fortjeneste til Lillevik Motor.

Faktum opplyser at Marte reagerte raskt, og reklamerte med en gang hun merket motoren ikke var riktig.

Videre vil det være relevant om alternative beføyelser gjør seg gjeldende. I Sandvika Bildommen var det feil opplysninger som utgjorde mangelen. Høyesterett mente prisavslag ikke ville være relevant.

I vår sak er båten levert med feil motor. Bakgrunnen for at Marte ønsket en sterk motor var så hun kunne dra på langtur i sommerferien med sin mor. Etter erfaring var Marte klar over at hun måtte ha en sterk motor for å komme seg over den værharde kyststrekningen. Retting ville følgelig medføre levering av båten en uke inn i ferien hennes. Dette ville igjen føre til at hun ikke rakk å dra helt til nord til Vestland fylke, som var hele formålet med kjøpet. Alternative beføyelser gjør seg ikke gjeldende her.

Samlet sett er Lillevik motor den profesjonelle part og Marte en forbruker. Marte er således den svake part, og hennes interesser bør følgelig ivaretas. Ettersom terskelen for heving er lavere for forbrukerkjøp, tilsier det at Marte kan heve kjøpet av snekken.

Mangelen anses ikke «uvesentlig», jf. forbrkj. § 32.

Konklusjonen er at Marte kan heve båtkjøpet som følge av at båten ble levert med vanlig motor.

Partene i saken er Marte Kirkerud og Lilleviksgartnerne AS.

Spørsmål 3: Det overordnede rettsspørsmålet er om Marte kan heve kjøpet og kreve tilbakelevering som følge av at Lilleviksgartnerne AS ikke kan betale for tromlene.

Faktum opplyser ikke at avtalen mellom partene regulerer hevings- eller tilbakeleveringsadgang. Spørsmålet vil derfor ta utgangspunkt i bakgrunnsretten.

Avtalen mellom Marte og Lilleviksgartnerne AS gjaldt bestilling på tre større tromler.

Kjøpsloven kommer til anvendelse da det omhandler «kjøp» av tromler, jf. kjl. § 1 (1). Begge parter opptrer «i næringsvirksomhet», og forbrukerkjøpsloven kommer følgelig ikke til anvendelse, jf. forbrkj. § 1 (2).

Kjøpsloven kommer til anvendelse, jf. kjl. § 1.

Det følger av kjl. § 51 (1) at dersom «kjøperen ikke betaler eller oppfyller sine øvrige plikter etter avtalen eller loven» kan «selgeren kreve oppfyllelse, heving og erstatning». En naturlig språklig forståelse tilsier at det må foreligge et oppfyllelsesavvik. Det at Lilleviksgartnerne ikke betaler for mottatt ytelse, strider mot det alminnelige prinsippet om ytelse mot ytelse. Faktum opplyser at det ble avtalt at tromlene skulle leveres 15. august, og betaling skulle

Kommentert [HA23]: Enig.

Veldig bra drøftelse. Kandidaten trekker frem relevante momenter og bruker dem aktivt. Det eneste jeg savner er at kandidaten avslutningsvis trekker de ulike momentene i retning av enten heving eller ikke heving.

Kommentert [HA24]: Fint at dette gjøres kort.

Kommentert [HA25]: Fint.

senest skje 5. september. Lilleviksgartnerne kan følgelig ikke betale, som igjen medfører til et oppfyllelsesavvik. Vilkåret er oppfylt.

Forutsetningen for at Martes bedrift skal kunne kreve heving er imidlertid at oppfyllelsesavviket «ikke beror på selgeren eller forhold på hans side», jf. kjl. § 51 (1). En alminnelig ordlydsforståelse tilsier at kjøperen ikke kan bebreides for avviket.

Lilleviksgartnerne begjærte oppbud som følge av at de ikke var i stand til å betale Marte for tromlene. Styret i Lilleviksgartnerene må ha vært klar over at økonomien til selskapet var dårlig. Et selskaps økonomi går sjeldent til grunne «over natten», og de må ha vært klar over at økonomien var på synkende kurs da de inngikk avtalen med Marte om kjøp av tromlene. Oppfyllelsesavviket må således sies å skyldes «forhold» på kjøpers side, jf. kjl. § 51 (1).

Videre følger det av kjl. § 54 (1) at selger kan «heve kjøpet på grunn av forsinket betaling» forutsatt at «kjøperens kontraktsbrudd er vesentlig». En alminnelig ordlydsforståelse tilsier at ikke ethvert avvik fra avtalen og det leverte er tilstrekkelig, det må foreligge noe mer. Vesentlighetsvurderingen vil her være det samme som etter kjl. §§ 25 og 39, jf. Ot.prp.nr.80 (1986-1987) s. 106.

Det følger av Rt-1998-1510 (Ekte hussopp) at den overordnede vurderingen er om kjøper, eller i vårt tilfelle selger, har «rimelig grunn for ... å si seg løst fra kontrakten, slik at de gjensidige ytelser skal tilbakeføres». Dommen gjaldt spørsmål om heving da det viste seg seks år etter overtakelsen at huset var angrepet av Ekte hussopp. Etersom heving er et alminnelig obligasjonsrettslig prinsipp, er dommen relevant i foreliggende sak.

Det sentrale er «det objektive avviket fra kontraktsmessig oppfyllelse», jf. Ekte hussopp-dommen. Lilleviksgartnerne forsømmer å betale kjøpesummen, og det objektive avviket fra kontraktsmessig oppfyllelse er således 100% av ytelsen kjøper skulle levere.

Videre er konsekvensen for partene relevant ved vurderingen. For Marte Kirkeruds vedkommende vil heving og tilbakelevering medføre at hun får dekning i sitt krav på Lilleviksgartnerne. Heving for Lilleviksgartnerne vil medføre at de må tilbakelevere tromlene.

Videre er det uttalt i Ekte hussopp-dommen at dersom alternative misligholdsbeføyelser kan dekke kravet på tilsvarende måte, bør disse benyttes. I foreliggende sak er det ingen andre beføyelser som vil medføre at Marte får dekket sitt krav om tilbakelevering, og heving er således den mest aktuelle misligholdsbeføyelsen å gjøre gjeldende.

Kommentert [HA26]: Her går det nok litt fort i svingene for kandidaten. Lilleviksgartnerne AS er kjøper i denne saken. Marte sin bedrift er selger. Ingenting i faktum tilsier at hennes bedrift kan bebreides her.

Etter en total helhetsvurdering regnes betalingsmisligholdet fra Lillevikgartnernes side som et «vesentlig» kontraktsbrudd, jf. kjl. § 54 (1).

Annet og tredjeledd er ikke relevant i foreliggende sak, da det ikke er gitt noen tilleggsfrist.

Utgangspunktet er at fordringshaveren har rett til «dekning i ethvert formuesgode som tilhører skyldneren på beslagstiden, og som kan selges, utleies eller på annen måte omgjøres i penger», jf. dekningsloven § 2-2. Ordlyden favner vidt. Etter dette har Marte i utgangspunktet rett på dekning for tromlene. Dersom tingen allerede er overtatt av kjøper, kan imidlertid selger «bare heve dersom han har tatt forbehold om det eller kjøperen avviser tingen», jf. kjl. § 54 (4).

Tilsvarende følger av dekningsloven § 7-7 jf. kjl. § 63 at dersom den «annen part før åpning av gjeldsforhandling eller konkurs helt eller delvis har levert sin ytelse, kan vedkommende for den leverte del bare heve dersom det er tatt gyldig forbehold om tilbakeføring av ytelsen», jf. dekningsloven § 7-7 annet ledd. En naturlig språklig forståelse tilsier at dersom ytelsen er levert til kjøper, kreves det at selger uttrykkelig har sagt ifra om at ytelse skal tilbakeføres ved mislighold på avtaletidspunktet. Det følger av juridisk teori at det i kriteriet «levert» er tilsvarende med begrepet «overgitt» i §§ 7-2 og 7-9, se også Truyen, Filip, «Overgivelseskriteriet ved selgers stansingsrett», *Tidsskrift for rettsvitenskap*, 1990 s. 342.

Faktum opplyser ingenting om at Marte Kirkerud tok forbehold om tilbakelevering eller heving av ytelsen på avtaletidspunktet. Hun har således ikke krav på å verken heve avtalen eller kreve tilbakelevering etter kjl. § 54 (4) eller dekningsloven § 7-7 (2).

Konklusjonen er at Marte ikke kan kreve kjøpet og kreve tilbakelevering som følge av Lilleviksgartnerne AS sin manglende betaling for tromlene.

Kommentert [HA27]: Enig. Dette kunne nok blitt gjort kortere. Det sentrale i denne oppgaven er at kandidaten ser sammenhengen mellom kjøpsloven § 54 første og fjerde ledd.

Kommentert [HA28]: Fint.

Kommentert [HA29]: Selv om kandidaten ikke gjør så mye ut av selve drøftelsen her, er det et pluss at kandidaten ser sammenhengene mellom kjøpsloven § 54 fjerde ledd, kjøpsloven § 63, dekningsloven § 2-2 og dekningsloven § 7-7.

Kommentert [HA30]: Enig.

Kommentert [HA31]: Avsluttende kommentar: Kandidaten viser meget god kontroll på det materielle. Kandidaten finner stort sett raskt frem til det problematiske og prioriterer plassen deretter. Noen steder bruker kandidaten noe unødvendig tid på subsidiære drøftelser som oppgaven ikke legger opp til, men dette ser ikke ut til å ha gått noe særlig ut over de sentrale deler av oppgavene. Vedkommende har meget god metode. Videre er fremstillingen ryddig og lett å lese.